

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1105

Vragen van het lid **Sylvana Simons** (BIJ1) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de recente aanvallen van Turkije op Koerdische gebieden* (ingezonden 28 november 2022).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 20 december 2022).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht dat Turkije Koerdische gebieden in Noord-Syrië en Noord-Irak heeft gebombardeerd?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw reactie met betrekking tot deze ongeprovoceerde luchtaanvallen? Deelt u de opvatting dat de luchtaanvallen en een grondoffensief tot een humanitaire noodsituatie kunnen leiden? Zo ja, tot welke inspanningen bent u bereid om een nieuwe invasie te voorkomen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Het kabinet heeft kennisgenomen van de Turkse operatie in Syrië en Irak. Het kabinet erkent de veiligheidszorgen van Turkije. Het land beroept zich op het recht van zelfverdediging en stelt dat de operaties gericht zijn op het tegengaan van aanvallen van de PKK en YPG op Turks grondgebied. Tegelijkertijd baart het risico op escalatie zorgen. Het kabinet blijft binnen het optreden van Turkije benadrukken dat dit proportioneel moet zijn en plaats moet vinden binnen de bestaande internationaal rechtelijke kaders. Daarnaast is het van groot belang dat burgerslachtoffers vermeden worden. Dit benadrukt het kabinet ook in gesprekken met de Turkse autoriteiten en zal dit blijven doen.

De humanitaire noden in Noordoost-Syrië veroorzaakt door geweld, de slechte economische situatie, grote droogte en hoge ontheemdingscijfers zijn onverminderd groot. Vanwege de intensivering van geweld nemen de humanitaire noden toe en wordt het werk van hulporganisaties belemmerd.

¹ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/turkije-bombardeert-koerden-in-syrie-en-irak-in-reactie-op-bomaanslag-in-istanbul~bfff0d775/>.

Nederland draagt bij aan humanitaire hulpverlening in Noordoost-Syrië via de Dutch Relief Alliance en het humanitaire fonds voor Syrië van de VN.

Vraag 3

Deelt u de zorgen van de Syrian Democratic Forces (SDF), die de internationale gemeenschap waarschuwt dat een Turkse inval kan resulteren in een heropleving van de IS?² Zo ja, hoe zal de SDF ondersteund worden? Bent u bereid gehoor te geven aan de urgente oproep van de SDF om een no-fly zone in te stellen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

De activiteiten van IS in Noord-Syrië blijven zeer zorgelijk. De organisatie voert nog steeds terreuraanvallen uit en rekruteert waar mogelijk nieuwe strijders. Dit geldt ook voor de vluchtelingenkampen en de detentiecentra in de regio. Het is evenwel niet te voorspellen wat een eventuele Turkse inval zal betekenen voor de activiteiten van IS. NL blijft zich inzetten voor de strijd tegen IS, primair via de anti-ISIS coalitie waarin NL een actieve rol speelt. Besluitvorming over het instellen van een eventuele no-fly zone zal moeten plaatsvinden in multilateraal verband.

Vraag 4

Heeft u kennisgenomen van de Turkse bombardementen op vluchtelingenkamp Al-Hol, waarbij acht bewakers zijn omgekomen? Wat is uw reactie hierop?

Antwoord 4

Ik heb kennisgenomen van het bericht en betreurt dat er bewakers van de SDF zijn omgekomen. De SDF heeft onvoldoende capaciteit om kampen, waaronder Al Hol, van binnenuit te beveiligen. IS heeft in de kampen tot op zekere hoogte de vrije hand om de ideologie te verspreiden en – gedwongen – te rekruteren. Zoals geschetst in het antwoord op vraag 1 erkent het kabinet de veiligheidszorgen van Turkije, maar heeft het ook zorgen over de Turkse operaties. Deze worden overgebracht aan de Turkse autoriteiten en dit zal het kabinet blijven doen.

Vraag 5

Heeft u kennisgenomen van de internationale oproep van diverse experts en mensenrechtenorganisaties tot onderzoek naar de inzet van chemische wapens in Koerdische gebieden door Turkije?³ Welke actie kan Nederland, dat het Verdrag Chemische Wapens heeft ondertekend en geratificeerd, ondernemen om een onderzoek naar chemische wapens teweeg te brengen? Overweegt u om deze stappen te ondernemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Het kabinet is op de hoogte van de berichtgeving over de inzet van chemische wapens in Noord-Irak, maar is niet in het bezit van eigenstandige informatie om het gebruik hiervan te bevestigen of ontkennen. Ook het Secretariaat van de Organisatie voor het verbod op Chemische Wapens (OPCW) dat mogelijk gebruik van chemische wapens (wereldwijd) monitort, heeft bij navraag door de Nederlandse vertegenwoordiging bij de OPCW aangegeven geen aanwijzingen omtrent het gebruik van chemische wapens door Turkije in Koerdische gebieden te hebben. Turkije heeft het Chemisch Wapenverdrag ondertekend en geratificeerd. Hiermee is Turkije verplicht nimmer chemische wapens in te zetten of zelfs te bezitten.

² <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/koerdische-milities-kunnen-bewaking-is-kampen-mogelijk-niet-meer-aan-als-turkse-aanvallen-doorgaan~be284a04/>.

³ https://www.ippnw.de/commonFiles/bilder/Frieden/2022_IPPNW_Report_on_possible_Turkish_CWC_violations_in_Northern_Iraq.pdf.

Vraag 6

Bent u ervan op de hoogte dat Turks wetenschapper Sebnem Korur Fincanci is gearresteerd door de Turkse autoriteiten wegens haar oproep tot een onafhankelijk onderzoek naar het gebruik van chemische wapens door Turkije in Koerdische gebieden?⁴ Wat is uw reactie hierop?

Antwoord 6

Het kabinet is op de hoogte van de arrestatie van wetenschapper Sebnem Korur Fincanci. In gesprekken met Turkse autoriteiten en in internationale fora blijft Nederland het belang van respect voor de rechtsstaat en mensenrechten, inclusief vrijheid van meningsuiting, benadrukken.

Vraag 7 en 9

Bent u bereid bovenstaande mensenrechtenschendingen door Turkije te veroordelen in internationaal verband? Kunt u uw antwoord toelichten? Op welke andere wijze bent u bereid om in bilateraal en multilateraal verband druk uit te oefenen op Turkije om bovenstaande agressie en mensenrechtenschendingen tegen te gaan?

Antwoord 7 en 9

Het kabinet blijft zich grote zorgen maken over de rechtsstaat en de mensenrechtensituatie in Turkije. Dit draagt Nederland ook uit in internationale fora zoals de Raad van Europa. Daarnaast wordt dit onderwerp ook opgebracht tijdens gesprekken met de Turkse autoriteiten zowel op politiek als ambtelijk niveau.

Daarnaast brengt het kabinet, in gesprekken met de Turkse autoriteiten, de boodschap over dat bij het uitvoeren van operaties het van groot belang is om burgerslachtoffers te vermijden.

Vraag 8

Bent u bereid om in te zetten op sancties, bilateraal dan wel in EU-verband, nu Turkije opnieuw luchtaanvallen heeft uitgevoerd op Syrisch grondgebied? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 8

Allereerst worden sancties niet bilateraal opgelegd maar in EU verband. Binnen het instrumentarium van de EU om sancties op te leggen, is er geen sanctieregime dat het mogelijk maakt om de onderhavige invallen door Turkije te adresseren. Daarnaast acht Nederland de inzet van het sanctie-instrument op dit moment ook niet de meest effectieve manier om het risico op escalatie, proportionaliteit van operaties, het handelen binnen de bestaande internationaal rechtelijke kaders en het vermijden van burgerslachtoffers over te brengen bij de Turkse autoriteiten. Het kabinet blijft hierover in gesprek met Turkije en brengt onze zorgen over de situatie over.

⁴ Turkse activist en arts die onderzoek deed naar marteling onterecht vast (amnesty.nl).